

skytnouti žalobci od případu k případu pujčkou klíč ode dveří, ovšem na požádání. Z nesporného přednesu stran vyplývá totiž, že žalobce měl původně volný přístup k uvedené místnosti, jím najaté, ježto dvěře od pudy uzamčeny nebyly. Tím, že žalovaný požaduje od žalobce, by došel si k němu pro klíč od pudy pokaždé, když chce vejít do oné místnosti, činí užívání její závislým na námaze žalobcově, se kterou užívání to ani původně ani později spojeno nebylo. Požadavkem takové námahy je žalobce rušen ve svém právu nájemním, a jest oprávněn domáhati se toho, by v něm nadále rušen nebyl. To může se státi buď tím, že žalovaný sám překážku odklidí, t. j. zámek ze dveří sejme, anebo poskytne žalobci příležitost, by překážku tu v případě potřeby odklidil sám způsobem pro něho nejsnadnějším, což se může státi jedině tím způsobem, že odevzdá žalobci klíč od zámku k stálému používání po dobu nájmu. Odvolací soud, vyhověv v tomto směru žalobě, posoudil věc správně po stránce právní. Bylo proto žalobě, pokud žalobce domáhá se buď odklizení zámku nebo odevzdání klíče, právem vyhověno. Z uplatňovaných důvodů dovolacích není dán ani jediný. Odvolací soud potvrdil rozsudek procesního soudu, pokud jím byla zamítnuta žaloba žádající, by žalovaný byl odsouzen dovoliti žalobci užívání najaté místnosti. Odvolací soud shledal v jednání žalovaného nikoli z a b r á n ě n í výkonu práva nájemního, nýbrž pouze jeho stížení. Žalovaný skutečně nebránil žalobci v užívání oné komory, nýbrž je stěžuje tím, že požaduje úkony, k nimž žalobce jako nájemce zavázán není. Žalobce může se proto domáhati odsouzení žalovaného jen k tomu, by mu výkonu práva nájemního nestěžoval, a bylo proto žalobě právem vyhověno pouze v této její části. V další své části není žalobní prosba odůvodněna a byla právem zamítnuta. I v tomto směru posoudil odvolací soud věc správně po stránce právní, a není dán uplatňovaný důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. Tím méně lze říci, že jest rozsudek proto sám s sebou v odporu a zmatečný dle § 503 čís. 1 c. ř. s. Tím, že žalobce nepodal ve lhůtě § 454 c. ř. s. žaloby pro rušení držby svého práva nájemního, nepozbyl nároku, uplatňovati své právo nájemní i po uplynutí lhůty té řádnou žalobou. Opačný názor uplatňovaný dovolatelem není zákonem odůvodněn. Není zde proto prekluse dovolatelem tvrzené, a nelze míti za to, že žalobce, nepodav žaloby dle § 454 c. ř. s., mlčky svolil k změně původního stavu. Tím méně lze shledati v nepodání žaloby faktickou změnu původního nájemního poměru. Nezáleží ani na tom, že žalobce, dříve než podal tuto žalobu, od žalovaného klíč od zámku dle potřeby si vyžádal, neboť bez klíče nemohl otevřít dvěře na pudy vedoucí a tím přijíti ke komoře jím najaté. K tomu byl žalobce donucen skutkovým stavem, a nelze proto ani v tom shledati nějakého uznání z jeho strany. I v tomto směru byla věc posouzena správně po stránce právní, a není dán ani jediný z dalších důvodů dovolacích § 503 čís. 2 a 3 c. ř. s., jichž dovolatel blíže neprovedl.

Čís. 1701.

Tuzemské soudy jsou příslušny pro žaloby na rakousko-uherskou banku.

(Rozh. ze dne 30. května 1922, R II 244,22.)

K příkazu vídeňské banky A. ze dne 1. února 1919 vyplatila rakousko-uherská banka filiálka v Brně dne 10. února 1919 brněnské filiálce banky A. 3.000.000 K. Bankovní úřad čs. ministerstva financí žádal po té na brněnské filiálce banky A. vrácení vyplacených peněz, ježto výplata odporovala nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. Filiálka 3.000.000 Kč skutečně vrátila a žádala je pak od rakousko-uherské banky ve Vídni, spatřujíc zavinění její v tom, že nejednala dle nařízení čís. sb. 57/1919, ač o něm musela věděti. Žalovaná rak.-uh. banka vznesla proti žalobě zadané na obchodním soudě v Brně, jehož příslušnost odůvodnila žalobkyně předpisem § 99 j. n., námitku místní nepříslušnosti, ježto ku žalobě proti rak. uh. bance jest dle čl. 95 jejích stanov výlučně příslušným obchodní soud ve Vídni. Soud první stolice námitce místní nepříslušnosti vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Čl. V. uv. zák. k j. n. zachoval výslovně v platnosti výsadu poskytnutou čl. 95 stanov rak.-uh. bance co do soudní příslušnosti. Zákonem ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. zůstal čl. V. uvoz. zák. k j. n. v platnosti i v republice Československé a nebyl dosud zrušen. Že by však vzhledem k změněným státoprávním poměrům ho nebylo lze používat, nelze všeobecně tvrditi, neboť v mírové smlouvě v St. Germain en Laye (čl. 206 bod 7) uznaly smluvní strany, tudíž i republika Československá platnost stanov žalované banky. Žaloby proti rak.-uh. bance jest proto i nadále podávati u obchodního soudu ve Vídni. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. Důvody: Nemůže býti sporu o tom, že rozpadnutím říše Rakousko-uherské v roce 1918 a vytvořením nových nástupnických států poměry právní v těchto státech se změnily do té míry, že k nim při rozhodování otázky příslušnosti v tomto případě nutno vzíti zřetel. Zásadou, všeobecně uznávanou, jest, že občan a příslušník státu, v tomto případě žalobkyně jako příslušnice republiky Československé, má právo i nárok na to, by se mohla dovolati práva u soudů tuzemských. Toto právo občana a příslušníka kteréhokoliv státu má svůj podklad ve výsostních právech toho kterého státu, v tomto případě republiky Československé. Z ustanovení čl. 206 bod. 7. mírové smlouvy St. Germainské vyplývá po názoru soudu rekursního pouze to, že likvidatoři bývalé rakousko-uherské banky jako takoví při provádění likvidace jsou povinni šetřiti všeobecných předpisů platných pro vedení rakousko-uherské banky, nikoliv však že platnost statutu rakousko-uherské banky v celku jako zákona v Rakousko-uhersku platného se uznává i pro oblast republiky Československé a že tudíž tím i výlučná příslušnost zemského jako obchodního soudu ve Vídni ve sporech rakousko-uherské banky republikou Československou byla připuštěna. Však i kdyby tomu tak bylo a republika Československá mírovou smlouvou St. Germainskou skutečně příslušnost zemského jako obchodního soudu ve Vídni pro spory býv. rakousko-uherské banky byla připustila, nemohlo by toto připuštění příslušnosti cizozemského soudu způsobiti, že by tato příslušnost zemského jako obchodního soudu ve Vídni pro spory bývalé rakousko-uherské banky byla výlučnou, poněvadž tím samým zasáhnuo by bylo v práva příslušníků republiky Československé, neboť by jim byla odňata možnost svého práva u tuzemských soudů se dovolati, nač nesporně mají nárok. Pro předpoklad, že by republika Československá mírovou smlouvou St. Germainskou toto právo svých občanů a příslušníků byla chtěla omeziti, neposky-

tuje mírová smlouva St. Germainská ani jiné, v republice Československé platné zákony žádného podkladu. V důsledcích toho musí, i když by smlouvou St. Germainskou příslušnost zemského jako obchodního soudu ve Vídni pro spory býv. rakousko-uherské banky byla připuštěna, příslušníkům republiky Československé býti dána možnost, aby se svého práva také před tuzemskými soudy, když pro to jsou zákonné předpoklady dány, mohli dovolati. V tomto případě opírá žalobkyně příslušnost zemského jako obchodního soudu v Brně o ustanovení § 99 odstavec první a třetí j. n. Předpoklady pro tuto příslušnost tuzemského soudu jsou dle stavu spisů nesporně dány a v důsledcích toho jeví se dovolaný zemský jako obchodní soud v Brně k projednání této záležitosti příslušným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Vzhledem k nánitce nepřislušnosti československých soudů řešiti jest otázku, zda platí pro soudy československé čl. 95 stanov rakousko-uherské banky, schválený zákonem ze dne 8. srpna 1911, čís. 157 ř. zák. a potvrzený čl. V. uvoz. zák. k j. n. Dle tohoto čl. 95 bylo lze podati žaloby proti rakousko-uherské bance vztahující se na obchodní věci výlučně u obchodního soudu ve Vídni. § 2. zákona ze dne 28. října 1918 čís. 11 sb. z. a n. ponechal všechny dosavadní zákony a nařízení v platnosti pro stát československý. Účel tohoto zákona byl zřejmý. Existence státu není možna bez právních norem, a nebylo možno se zařízením českosl. státu upravit veškeré poměry novými právními předpisy, vydanými jen pro stát československý. Bylo proto nutně ponechati v platnosti právní předpisy plativší do oné doby pro bývalé císařství rakouské. Na druhé straně vyplývá z povahy věci, t. j. ze zřízení samostatného státu čsl., že mohly býti ponechány v platnosti skutečně jen ony právní normy, jež srovnávají se s novým řádem státním, ne však předpisy odporující samostatnému, nezávislému postavení nového státu. Ovšem bylo stejně nemožno zjistiti a vyloučiti veškeré tyto předpisy. Bylo by proto nutno, aby soudy samy uvažovaly, které normy pozbyly platnosti zřízením státu čsl. Časem byly sice některé z těchto předpisů výslovně zrušeny a případně jinými nahrazeny, přes to však vyskytují se zákonná ustanovení, ponechaná všeobecným předpisem v platnosti, odporující však novému řádu. Dospěl-li soud k přesvědčení, že ustanovení ta nesrovnávají se se změněnými poměry státními, nemůže uznati jich závaznosti, třebaž dosud nebyla výslovně zrušena. Takovým předpisem je i čl. 95 stanov rak. uh. banky, jenž by donucoval příslušníky čsl. státu, by podávali žaloby na banku tu jen u cizozemského soudu. Banka rakousko-uherská je dnes stranou, nemající sídla v tomto státě. § 99 j. n. poskytuje možnost vznést žaloby proti těmto stranám u zdejších soudů, je-li zabezpečena vykonatelnost rozsudku exekucí na jmění v tomto státě se nacházející. Předpisem tím, platícím nesporně nadále i pro čsl. stát, má býti zabezpečena příslušníkům jeho možnost domáhati se práva proti cizozemcům u zdejších soudů. Není myslitelné, že by byl zákonodárce zamýšlel poskytnuti cizozemskému peněžnímu ústavu, jakým je žalovaná banka, zvláštní výhody v tomto směru v neprospěch svých státních příslušníků. Mohla proto rak. uherská banka dovolávati se výlučné příslušnosti vídeňského obchodního soudu pro

oblast bývalého státu rakouského pouze, dokud stát ten trval a činnost její vztahovala se na celé jeho území, čímž byla výhoda jí poskytnutá skutečně odůvodněna. Tento důvod pominul však pro území čsl. státu jeho zřízením. Vzhledem k tomu je účinnost § 95 stanov vyloučiti pro území čsl. státu i za platnosti zákona z 28. října 1918. Čl. 206 mírové smlouvy Saint-Germainské nelze na daný případ použiti. Z odstavce 1—5, 8 a násl. je patrné, že čl. 206 má na mysli bankovky vydané rak. uherskou bankou. Stanoví-li odstavec 7., že při likvidaci mají komisaři šetřiti ustanovení bankovních stanov, nelze z toho dovoditi, že ponechány byly tím v platnosti také předpisy o příslušnosti vídeňského soudu pro spory, vzniklé ze seukromoprávních poměrů mezi bankou a příslušníky čsl. státu. Odstavec 7 čl. 206 lze vykládati pouze v souvislosti s ostatními předpisy tohoto čl., a vztahovati jej pouze na likvidační řízení jím upravené.

Čís. 1702.

Opovědáním rozepře (§ 21 c. ř.s.) nepřerušuje se lhůta § 933 obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. května 1922, Rv I 215/22).

Žalobce koupil od žalovaného družstva počátkem roku 1920 jetelové semeno, jež zaslalo družstvo k žalobcově poukazu firmě Sch. Tato je obdržela dne 10. března 1920 a tvrdíc, že semeno je nečisté, nastoupila na žalobce včas žalobou ze správy. Tento opověděl spor družstvu dle § 21 c. ř. s., ve sporu však prosoudil a domáhal se žalobou ze dne 15. srpna 1921 na družstvu náhrady škody. Proti žalobě namítlo družstvo jmenovitě propadnutí zažalovaného nároku, ježto vznesen byl po lhůtě šestiměsíční. Procesní soud první stolice žalobu zamítl a uvedl ohledně námítky shora uvedené v důvodech: Z nesporného přednesu stran vychází na jevo, že objednané jetelové semeno dodáno bylo firmě Sch. dne 10. března 1920, kdy firma, vyplativši dobírku, odvezla si je do skladiště, ale dala je ihned žalobci k dispozici, a že jmenovaná firma již dne 26. května 1920 podala na žalobce žalobu z důvodu ručení ze správy. Žaloba, o níž tu jde, označena jest rovněž jako žaloba ze správy a podaná byla teprve dne 15. srpna 1921 tudíž dávno po uplynutí 6měsíční lhůty § 933 obč. zák., která dnem odevzdání věci počíná běžeti, a nutno proto pokládati žalobu za promlčenou. Žalované družstvo námítky promlčení, ač bylo o to žádáno, se nevzdalo a tvrzení žalobcovy, že opověděl prvotní rozepři žalovanému družstvu a tím že promlčení, které by jinak nastalo, bylo přetrženo, nesrovnává se se zákonem. Oznámením vady nebo sporu zachovává se nárok ze správy jen, jedná-li se o uplatňování nároku takového námítkou proti žalobě, nikoli však, jde-li o žalobu, k jejímuž zachování 6měsíční lhůta zachována býti musí; plyne to z posledního odstavce § 933 obč. zák. a ze slov »soudně uplatňovati« v odstavci prvním téhož §, takže jiná cesta, než žaloba, k zachování nároku ze správy nestačí. Poukaz na obdobné předpisy směnečného řádu je nemístným, neboť tento případ řešen býti musí dle ustanovení obč. zák., jenž v tom směru obsahuje předpisy, nezůstávající žádné pochybnosti o výkladu zákona. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Sporný případ byl procesním soudem první stolice po zákonu správně posouzen a rozhodnut